

Italija bo volila v maju nov parlament

Nove parlamentarne volitve so določene za 7. in 8. maj. Vse stranke so že živahno na delu.

RIM, It. — Ko ni bilo mogoče sestaviti nove vlade, je predsednik republike G. Leone razpustil parlament 14 mesecev pred potekom njegove zakonite dobe in razpisal nove volitve. V zmešanih razmerah in s politično skreganimi strankami ni bilo nobene druge poti. Volitve bo izvedla vlada G. Andreottija, ki jo sestavljajo sami člani demokristjanov.

Demokristjani so imeli prva leta pod vodstvom De Gasperija večino v parlamentu in so Italijo kar uspešno vodili in upravljali. Postopno so kot v Zahodni Nemčiji večino izgubili ter se morali vezati z manjšimi strankami. Pred 10 leti so sklenili dogovor s socialisti in začela se je doba vlad "leve sredine". Predsedniške volitve lani v decembru so nadaljevanje te vlade vsaj začasno onemogočile.

V zadnjih letih se je začela zaradi notranjih neredov, delavskih nemirov, pa tudi zaradi porasta zločinov krepiť desnica, ki je lani dosegla pri pokrajinskih volitvah kar lepe uspehe. Na nove uspehe upa seveda tudi pri parlamentarnih volitvah v maju. V ta namen se je že živahno pognala v volivni boj. Nič manj vneti so komunisti in njihovi zavezniki.

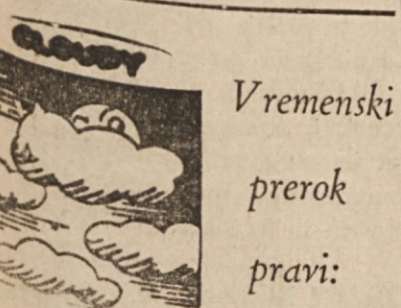
Krščanski demokrati so razdeljeni v vrsto skupin in se bodo morali najprej notranje trdnje povezati in nastopiti s skupnim programom odločno in vztrajno, če hočejo obdržati svojo dosedanja moč. Nekaj več upanja imajo v stališču Cerkve, ki se je od smrti papeža Pija XII. držala v političnih bojih ob strani, sedaj pa je odločena, kot kaže škofovska izjava, znova podpreti s svojim ugledom in vplivom krščanske demokrate, v katerih zmagi vidi zavarovanje "prave svobode".

Brandtova večina se zmanjšala na pčle 4

BONN, Nem. — Dr. Herbert Hupka, socialni demokrat v zveznem parlamentu, je zapustil vladno stranko in zaprosil za sprejem med krščanske demokrate, ker se ne strinja z Brandtovo vzhodno politiko.

Dr. H. Hupka ne odobrava Brandtove pogodbe s Poljsko in Sovjetsko zvezo, v katerih priznava Zahodna Nemčija obstoječe meje v Srednji Evropi za dokončne. Obe pogodbi bosta prišli pred parlament na končno glasovanje v letošnjem juniju in vprašanje je, če bo Brandt uspešno dobiti za nje potrebno večino.

Socialisti so v parlamentu povezani z liberalnimi demokrati, s katerimi skupaj imajo sedaj v njem samo 4 glasove večine.

Vremenski
prerok
pravi:

Delno oblačno, hladno z možnostjo snega. Najvišja temperatura okoli 30.

Novi grobovi

Mary Gregorich
V Euclid General bolnišnici je umrla 60 let stara Mary Gregorich iz Chicago, Ill., ko je bila tu na obisku pri svoji hčeri. Pokojna je bila mati Eleanor Delic, Rose Vertovsni in Mary Tanko, 4-krat stara mati. Rojena je bila v Krškem, od koder je prišla v ZDA pred 51 leti. Živela je v Chicagu, kjer je bila zaposlena pri Wilson and Jones Co. Pogreb je iz Železovega pokopališča na E. 152 St. danes ob 8.15, v cerkev sv. Križa ob 9., nato na Kalvarijo.

Eva Polzer
V Lake County Memorial West bolnišnici je umrla 70 let stara Eva Polzer z 2207 Green Ridge Drive, Wickliffe, Ohio, roj. Aman v Avstriji, od koder je prišla v ZDA, ko je bila stara 8 let, žena Rudolpha, mati Franka W. in pok. Rudolpha, sestra Johna Amana, pok. Franka in pok. Katie Schoen, 6-krat stara mati, prastara mati. Okoli 40 let je živela v Collinwoodu, predno se je pred 16 leti preselila v Wickliffe. Pogreb bo iz Železovega pokopališča na E. 152 St. jutri, v torek, ob 8.45, v cerkev Karmelske Matere Božje v Wickliffu ob 9.30, nato na Kalvarijo.

Skandinaviska in avstrijska letala v Berlinu

BERLIN, Nem. — Zahodne tri velike sile so prvič po drugi svetovni vojni dovolile nezaveznim letalskim družbam pristajanje v Zahodnem Berlinu. Obvestile so Kopenhagen in Dunaj, da potniška letala SAS in Avstrijske letalske družbe lahko lete v Zahodni Berlin po zahodnih zračnih poteh in pristajajo na letališču Tegel v francoskem sektorju mesta.

Zaradi varnosti letalskega prometa med Zahodnim Berlinom in Zahodno Nemčijo skozi "letalske hodnike", določene za zahodne sile, ne bodo dovolili slične ugodnosti drugim letalskim družbam. Doslej so te hodnike upravljal le ameriške, britanske in francoske letalske družbe.

Kitajska plačala ZN, loda brez prispevkov

Slično kot ZSSR tudi Kitajska ne mara plačati posebnih prispevkov, ki jih je določila glavna skupščina proti volji rdečih.

ZDRUŽENI NARODI, N.Y. — Ko se uprava ZN otepa s finančnimi težavami, je L. R. Kitajska plačala svoj redni prispevek 3 milijone dolarjev, odklonila pa je plačilo posebnih prispevkov. "ki so sovražni kitajskemu ljudstvu" ali so pa "nasprotni ustavnosti listini ZN".

Vodnik kitajskega zastopstva pri ZN Huang Hua je v pismu glavnemu tajniku ZN K. Waldheimu odklonil prispevek za vzdrževanje pokopališča ZN na Koreji, prispevek za izplačilo bondov, izdanih za kritje stroškov nastopa ZN na Srednjem vzhodu in v Kongu, ter stroške za komisijo ZN za združitev in obnovo Koreje.

To so prav isti prispevki, ki jih doslej ni marala plačati Sovjetska zveza. Delno odklanja plačilo tudi Francija. Prav to je privedlo ZN v sedanjih težavnih finančnih položaj. ZDA, ki so prej vedno pomagale ZN iz zadreg, so lani po porazu, ki so ga doživele v glavni skupščini s svojim predlogom o "dveh Kitajskih", svoj prispevek zmanjšale in odložile njegovo izplačilo.

L. R. Kitajska bo plačala letos le 4% skupnega priporočena ZN ali skupno 7.1 milijonov dolarjev. Prispevki, ki jih je odklonila, znašajo skupno za leto 1972 \$345.000. Peking je sporočil, da bo plačal tudi svoj redni delež za lansko leto od 25. oktobra dalje, ko je postala L. R. Kitajska redna članica ZN.

Tudi demokrati hvalijo Nixonov nastop v Kini

WASHINGTON, D.C. — V volivnem letu nasprotniki ne radi povedo kaj dobrega o svojih tekmečih. Zato je tem več vredno, ko tudi demokrati politiki priznavajo, da se je predsednik Nixon držal tekom svojega obiska na Kitajskem zelo dobro in spretno.

Na splošno prevladuje vtis, da

IVAN AVSENEK POLOŽEN K VEČNEMU POČITKU NA POKOPALIŠČU KALVARIJA

Pretekli torek umrl Ivan Avsenek, gospodarstvenik, eden vodilnih politikov v Sloveniji med obema svetovnim vojnama ter sodelavec Ameriške Domovine, je bil položen k večnemu počitku preteklo soboto na Kalvariji ob spremstvu velikega števila prijateljev.

CLEVELAND, O. — V četrti tek so ga položili na mrtvaški oder in okoli njega so se začeli shajati stari prijatelji in znanci, pa tudi taki, ki so ga osebno manj poznali, pa spoštovali njegovo delo. Ob mrtvaškem odru so bili postavljeni poleg venec otrok, sorodnikov in osebnih prijateljev venci Ameriške Domovine, kjer je sodeloval 15 let v uredništvu, Slovenske krščanske demokracije (SLS), v katere vrstah je deloval in odločno vplival nad pol stoletja, Zadruga "Naš dom" v New Yorku, v katere izvršnem odboru je bil.

Ob krsti so pokojnemu Ivanu Avseneku peli v pogrebnem zavodu "Slovenski fantje", preko slovenske radio oddaje pa mu je zapel pevski zbor Korotan.

Iz Zakrjškovskega pokopnega zavoda je krenil pogreb v soboto ob 9. dopoldne v cerkev sv. Vida, kjer so pogrebno sv. mašo opravili skupaj z dr. F. Blatnikom dr. P. Krajnikom, dr. J. Gržinčič in J. Slapšak. Na koru so peli "Slovenski fantje". Dr. F. Blatnik je v kratkem govoru orisal pokojnikovo življenje in delo ter nas opomnil na naš skupni končni cilj.

Od cerkve sv. Vida je krenil pogrebni sprevod mimo pokojnikov doma na E. 71 St. na Kalvarijo, kjer so pokojnika položili k večnemu počitku poleg njegove žene, pokojne Stefanije. Rev. dr. F. Blatnik je opravil cerkvene molitve, nato pa se je od pokojnika poslovil v imenu slovenske skupnosti pisatelj K. Mauser.

V imenu Ameriške Domovine je spregovoril urednik Vinko Lipovec sledeče:

je Nixon ZDA na Kitajskem dobro in uspešno zastopal.

V srcu Gorenjske rojen si vzljudil slovenski planinski svet. Tvoj pogled je bil usmerjen v vrhove, kvišku, pa si kot izkušeni gornik vedno gledal, da so bile tvoje noge na trdnih tleh. Veličastnost in trdota gora sta sokrojila Tvoj značaj. Bil je kremenit v načelih, razumeval joč in poln sočutja do soljudi.

Studiral si na cesarskem Dunaju, prepotoval Rusijo pod carji, doživel boljševiško revolucijo, slišal Leninovo navduševanje, srečal Stalina. Spoznal si svet v vsej njegovi obsežnosti in globini, ko si stariim skušnjam Evrope dodal nove v tej deželi. Širok in globok je bil Tvoj razgled; svojega duhovnega bogastva nisi skrival, ne z njim varčeval. Delil, razdaljal si ga vsak dan, ko si pisal članke in druge sestavke za Ameriško Domovino.

Tvoj razum, Tvoje srce, dragi sodelavec in prijatelj, je v njih! Trdno in uporno vztrajno si se boril, si branil slovensko narodno korist, kot si jo doumel in razumel, opozarjal in svaril, kjer si videl nevarnost. Kristov nauk ljubezni je bil v vsem, kar si delal, četudi nekateri tega včasih niso dojeli.

Sodim, da lahko rečeš s stari Rimcem Horacem:

Exegi monumentum aere perennius — Postavil sem spomenik trajnejši od bronu.

Zbogom, dragi prijatelj. Počivaj mirno v ameriški zemlji! V imenu Slovenske krščanske demokracije in Narodnega odbora za Slovenijo je govoril gl. tajnik Slovenske krščanske demokracije g. Jože Melahar.

Krsto so nosili g. L. Zorenč, g. V. Lipovec, arh. S. Kregar, T. Babnik, g. J. Melahar in g. I. Ovšenek.

Pogreba pokojnega Ivana Avseneka so se udeležili tudi rojakinje in rojaki iz drugih krajev. Tako so prišli iz Toronta v Kanadi ga. dr. M. Krekova ter g. Jože Kastelic z gospo, iz Chicago je prišel dr. Jože Bernik z gospo, iz New Yorka arhitekt Simon Kregar in g. Tone Babnik.

Iz Clevelanda in okolice

Simfonični koncert—

V nedeljo, 12. marca, ob šestih zvečer bo v clevelandskem Allen gledališču prvič nastopil Simfonični orkester iz "zlate" Prage na Češkem. Za pojasnila o vstopnicah pokličite: 523-1755.

Formularji razpoložljivi—

Prijave za znižanje zgradarinskega in zemljiškega davka na podlagi ohijskega "homestead" zakona so sedaj na razpolago v skoro vsaki mestni hiši širom države Ohio. V Clevelandu jih dobite v 23. vardi v uradu mestnega odbornika g. Edmunda Turka, 6411 St. Clair Avenue, in v Ameriški Domovini. Po pošti jih lahko naročite, če pošljete povratno naslovljeno kuverto na avditorja g. Georga Voinovicha, 1219 Ontario St., Cleveland, Ohio 44113. Att.: "Homestead Department."

Vstopnice v predprodaji—

Vstopnice za Misijonsko kosilo MZA, ki bo v nedeljo, 12. marca, v šolski dvorani pri Sv. Vidu, dobite v predprodaji v Baragovem domu, pri gđ. Ivaniki Pograjec, 1139 Norwood Rd., pri g. Rudiju Knezu, 679 E. 157 St., g. Johna Petriču v brivnici na E. 185 St. ali na domu, na 451 E. 156 St., pri g. Matthewu Tekavcu, na 20531 Goller Avenue. Nabavite si jih čimprej, da bo prirediteljem olajšana priprava!

Društvene seje—

Podružnica št. 14 SZZ ima svojo sejo v torek, 7. marca, ob sedmih zvečer v Slovenskem društvenem domu na Recher Avenue v Euclidu.

Podružnica št. 32 SZZ ima svojo sejo jutri, v torek, 7. marca, ob sedmih zvečer v farni dvorani pri Sv. Kristini.

Društvo sv. Katarine št. 29 SZS ima svojo redno sejo v sredo, 8. marca, zvečer v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Avenue. Članarino bodo pobirali od 6.30 do 7.30 zvečer.

Drsalna revija—

V Clevelandski areni, 3717 Euclid Avenue, je v teku priključena Drsalna revija (Ice Follies), ki pride vsako leto v naše mesto. Predstave se vrše dnevno, zadnja bo v nedeljo, 12. marca. Za pojasnila o vstopnicah kličite: 361-3706.

Razstava otvorjena—

Preteklo soboto je bila v Mestnem avditoriju otvorjena vsakoletna Razstava domov in cvetja", ki bo trajala do nedelje, 12. marca. Odprta bo dnevno od desetih dopoldne do desetih zvečer. Razstavljeno cvetje in drevje je bilo gojeno in negovano več mesecev, novi domovi pa predočujejo čudovite novosti gradbene industrije.

Poslavlja se—

Zvesta naročnica lista ga. Antonija Repich, 765 E. 156 St., odide v nekaj dneh za stalno k sinu Edwardu Repichu v Anaheim v Kalifornijo. Sin pride po njo. Pred odhodom iz Clevelanda se tem potom poslavlja od vseh svojih prijateljev in znancev. Želimo ji prijetno življenje v lepi Kaliforniji!

Seja—
Društvo sv. Ane št. 4 ADZ ima svojo mesečno sejo to sredo, 8. marca ob sedmih zvečer v običajnem prostoru.

Zanimiv TV spored—

Nocoj ob 8. bo na TV kanal 5 spored "Champions", na katerem bodo predstavili svetovne atlete v zvezi z letošnjimi olimpijskimi igrami v Muenchenu na Nemškem. Med predstavljenimi bosta tudi Slovenca Miro Cerar in Janez Brodnik.

Zopet brez elektrike—

Včeraj zvečer ob 5.45 je ugasnila luč v predelih Collinwooda in Zahodne strani mesta, pa tudi v Public Hall v samem središču mesta, kjer je bila v teku velika razstava vrtov in domov. Ponekod je trajala tema do 3 ure. Luči so ugasnile zaradi težav Mestne elektrarne.

Novi gospodar "Indijancev"—

Znane baseball klub "Indians" je dobil novega lastnika v Nicku Miletiju, kateremu je dosedanj lastnik Vernon Stouffer prodal svoj večinski delež.

K molitvi—

Članice Podružnice št. 25 SZZ so vabljene jutri ob osmih zjutraj v Zakrjškovski pokopni zavod k molitvi za umrlo članico Zofio Renko.

Republikanci za Nixona

PRINCETON, N.J. — Gallupov zavod za ugotavljanje javnega mnenja je objavil, da je njegovo zadnje povpraševanje pokazalo, da je 83% vseh republikancev po vseh ZDA za imenovanje R. M. Nixona za republikanskega predsedniškega kandidata v letošnjem novembru.

Liberalni kandidat Paul N. McCloskey je dobil 6% glasov povprašanih, k o n s ervativni J. M. Ashbrook pa 5%.

Zadnje vesti

WASHINGTON, D.C. — Pravosodni odbor Senata bo danes nadaljeval zasliševanje o umaknitvi tožbe proti ITT, ki je preko ene svojih podružnic dala \$400.000 za republikansko konvencijo v letošnjem avgustu v S. Diegu v Kaliforniji. Preiskujejo, če ni bil umik tožbe na temelju protitrušnega zakona ukinjen zaradi darila \$400.000.

DURHAM, N.H. — Jutri bodo v državi New Hampshire primarne volitve, prve v vsej deželi, ki utegnejo biti odločilne za imenovanje demokratskega predsedniškega kandidata. Sen. E. Muskie, ki je dolgo tako odlično vodil, je v zadnjih tednih precej izgubil. Njegov "jokavi" nastop v obrambo njegove žene ni pridobil kandidatu podpore med volivci.

SAIGON, J. Viet. — Ameriško letalstvo je že peti dan zapored bilo nad nekaterimi vojaškimi cilji v Severnem Vietnamu. Do bojev je prišlo na tleh v Laosu in v Kambodži.

Jordanija poziva islamski svet k reševanju Jeruzalema

BEIRUT, Lib. — V kratki junjski vojni 1967 so Izraelci osvojili naglo stari del mesta Jeruzalema in ga kmalu potem združili s svojim v enotno mesto. To mesto urejajo po svojih načrtih v glavno mesto Izraela. Mestno ozemlje so raztegnili tudi na predmestja in celo na del mestne okolice.

V kratki dobi ne polnih 5 let se je položaj v starem delu mesta močno spremenil. Jordanija trdi, da je ta del mesta v resni nevarnosti, da izgubi svoj arabski značaj.

Jordanija se je zaradi sprememb v Jeruzalemu pritožila že pred časom v Združenih narodih, pozvala je na pomoč celo Vatikan, ki že dalje časa zagovarja internacionalizacijo starega dela mesta z njegovi mi krščanskimi, judovskimi in islamskimi verskimi spomeniki in svetišči.

Izrael vse take načrte in zahteve zavrača. Celotisti, ki so pripravljeni pristati na umik Izraela od Sueškega prekopu in iz zasedenega dela Jordanije, niso pripravljeni

vrniti starega dela Jeruzalema Jordaniji. Jeruzalem je glavno mesto Izraela in bo to ostal, dokler bo ostal Izrael.

Arabski sosedje Izraela se zavedajo, da njihov položaj napram Izraelu v pogledu "osvoboditve" po Izraelu zasedenih ozemelj ni posebno ugoden. Egipt, ki je od vseh sosedov najmočnejši in ima desetkrat več prebivalstva kot Izrael in dejansko še več, govori o "osvoboditvi", pa se zaveda, da nima za uspeh potrebnih sil. Pri tem se jezi na Sovjetsko zvezo, ki da mu noče dati potrebnega ofenzivnega orožja.

Jordanija je od vseh sosedov najsihibejša, četudi je njena vojska najboljšje opremljena, izvežbana in disciplinirana. Tudi v vojni z Izraelom se je junija 1967 najboljšje izkazala. Jordanija nima dovolj finančnih sredstev za vzdrževanje zadostnih oboroženih sil in za vzdrževanje javne uprave. Vsa leta od ustanovitve pa do let po drugi svetovni vojni jo je podpirala

Velika Britanija, pod katere varstvom je živel. Od Velike Britanije so to vlogo prevzele ZDA. V dobi po vojni z Izraelom junija 1967 je dobivala Jordanija precej denarne podpore iz Savdije, Kuvajta in Libije. Ta je bila povečini ukinjena predlanskem, ko je kralj Husein trdo pritiskal na palestinske gverilce in jih končno ukrotiti.

Ko so pretekli teden zborovali v Jidi v Savdiji zastopniki 31 islamskih držav, je jordanijski zunanji minister Abdulah Salah te opozoril na "mednarodno zaroto molka" o položaju v starem delu Jeruzalema, ki je v nevarnosti, da izgubi svoj arabski značaj.

Salah je dejal, da se Izrael ne briga za resolucije Združenih narodov in ne za sklepe Varnostnega sveta ZN, ki prepušča vsako spremembo v delu Jeruzalema, ki ga je Izrael vzel junija 1967 Jordaniji in ima od tedaj zasedenega.

Arabsko-izraelski spor je predstavljal jedro razgovorov zunanjih ministrov 31 islamskih držav, ki so se zbrali v

Jidi. Savdski kralj jih je pozval k edinstvi proti "sionistični zaroti" in ostro obsodil izraelski nastop v Libanonu.

Drugo najvažnejše vprašanje, o katerem so v Jidi razpravljali, je "komunistična nevarnost", ki preti islamskemu svetu. Zunanji minister Savdije Omar Saqqat, ki je bil predsednik konference, je izjavil: "Sionizem in komunizem imata zahrbtno načrte proti islamskemu svetu". Zanimivo je, da večina držav, ki so bile na konferenci zastopane, se ni priznala neodvisnosti Bengalije. Libijski zastopnik se je na konferenci zavzemal odločno za podporo Pakistanu.

Konferenca v Jidi je pokazala težek položaj islamskega sveta. Je proti sionizmu in proti komunizmu, pa se je delno zvezal s Sovjetsko zvezo, da bi omejil izraelsko nevarnost. Ker hoče pri tem nadaljevati boj proti komunizmu, mu Sovjetska zveza nič kaj prida ne zaupa in zato tudi ne da vsega, kar od nje zahteva.

6117 St. Clair Avenue — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROCNINA:

Za Združene države:

\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$20.00 na leto; \$10.00 za pol leta; \$6.00 za 3 mesece

Petkova izdaja \$6.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$20.00 per year; \$10.00 for 6 months; \$6.00 for 3 months

Friday edition \$6.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

83

No. 46 Monday, March 6, 1972

Slovenščina na ameriški univerzi?

Zadnja leta je opaziti vedno večje število študentov slovenskega porekla na Cleveland State University. To daje pobudo, da bi se na tej univerzi uvedlo poučevanje slovenščine v sklopu jezikov, ki jih že poučujejo v oddelku za moderne jezike.

Navadno, ko se študent vpiše na univerzo, si mora izbrati kot obvezni predmet en tuji jezik in ga razmeroma dobro obvladati, predno konča študije za Bachelor Degree. Pred dvema letoma je Cleveland State University privolila, da se lahko poučuje katerikoli jezik, ki bi imel dovolj slušateljev (okrog 30) za začetni tečaj. Tako so pred kratkim uvedli poleg najbolj znanih jezikov še pouk madžarščine, italijanščine in sedaj še poljščine in ukrajinščine.

Seveda, teh tečajev se lahko udeležijo, kdorkoli ima High School diploma, za kredit ali celo kot slušatelj (audit). Študentje, ki obiskujejo druge univerze, se lahko vpišejo za te jezike na Cleveland State University in is nato prepišejo te "kredite" na njihovo univerzo.

V clevelandski okolici je na stotine študentov slovenskega porekla; nekateri govore, drugi pa le malo razumejo slovenski jezik. Za vse te bi bil pouk slovenščine velik lažji kot pa jeziki nemščina, francoščina ali ruščina. Imeli bi možnost spoznati pestrost slovenske literature in bolj ceniti slovensko kulturo in slovenski narod.

S pomočjo naših številnih slovenskih organizacij bi se dalo izvesti pouk slovenščine na Cleveland State University že s prihodnjim šolskim letom. Potrebno je, da se naša mladina zaveda možnosti slovenskega pouka na tej univerzi. Zato je potrebno čimveč prigrasitev za pouk. Važno je tudi, da se čimprej prigrasijo za tečaje slovenščine z jenskim rokom 1972/73. V slučaju 30 prijavljenih slušateljev do maja 1972 bo univerza najela kvalificiranega profesorja za pouk slovenščine — jezika in literature. Vse prigrasitve in povpraševanja pošljite na naslov:

Dr. Karl Bonutti
Department of Economics
Cleveland State University
Cleveland, Ohio 44115

Radio Free Europe in Radio Liberty res samo "ostanka mrzle vojne"?

V letih po drugi svetovni vojni, ko je padla preko srede Evrope železna zavesa in so bile zveze med obema deloma skoraj čisto prekinjene, je ostal edino radio kot uporaben objekt za množicami onstran železne zaves pod komunističnimi diktaturami. Tisti, ki so ubežali komunističnim gospodovalcem, so skušali svojim rojakom doma povedati, da še ni vsega konec, da svoboda v svetu še obstaja in da to prišel dan, ko bo spet zasijala tudi v po komunistih podarjenih deželah.

Tedaj sta nastali radijski postaji Free Europe za satelitske države Evrope in Radio Liberty za oddaje v Sovjetsko zvezo. Tekom let sta obe postaji dobili sposobne, izkušene sodelavce, ki so bolj in bolj omejevali politično propagando in spravljali oddaje v sklad z razmerami in razvojem časa.

Obe oddajni radijski skupini sta si pridobili velik krog poslušalcev in postali tako že kar del življenja narodov onstran železne zaves. Radio Free Europe prinaša v jezikih narodov satelitskih držav vsak dan novice iz svobodnega sveta, ki jih domače oddaje ne prinašajo, govori o kulturnem življenju v svobodnem svetu, razpravlja o socialnih, športnih, znanstvenih in drugih kulturnih zadevah. S svojimi oddajami dopolnjuje enostransko obveščanje ljudi v satelitskih državah. Radio Liberty vrši isto nalogo za Sovjetsko zvezo.

Obe postaji sta se poleg s prostovoljnimi prispevki vzdrževale v prvi vrsti s podporo vladnih ustanov in agencij ZDA. Njihovi nasprotniki so iznesli to na dan in dansegli prepoved posrednega podpiranja teh dveh postaj, ki imata svoje oddajne naprave in urade v bližini Muenchena na Bavarskem. Kongres je lani odobril za njihovo delovanje posebno podporo naravnost. Enako je bilo predloženo tudi za letošnje in prihodnje proračunsko leto.

Proti temu je nastopil sen. Fulbright in označil obe radijski postaji za "ostanka mrzle vojne, ki ju je treba vrniti na smetišče". Sen. Fulbright je znan po svoji trdovratnosti na tudi naklonjenosti pomirjevanju s komunističnimi državami in njihovimi oblastniki. Med drugim je bil tudi ena izmed glavnih tistih, ki so bili poseben gost Tita.

Senator, ki je načelnik zunanjega odbora Senata, je naročil Kongresni knjižnici, naj prouči delo obeh postaj in njegovo vrednost ter učinek. Študija je delo obeh pohvalila in ga označila za vredno napora in stroškov. Sen. Fulbrighta to ni prepričalo, še vedno vztraja pri svojem, da

morata obe postaji "na smetišče". Ti sta brez finančne podpore ZDA res obsojeni na tako usodo. Da bi jim življenje podaljšala, sta sen. Humphrey in sen. Percy predložila posebno resolucijo v senatu v podporo obeh postaj. Za njo se je izjavilo preko 50 senatorjev, torej večina, in vendar sen. Fulbright ne mara popustiti.

Pri tem je Predstavniški dom sredsta za obe postaji izglasoval ne le za tekoče leto, ampak vse do 30. junija 1973, torej tudi za vse prihodnje finančno leto. Sen. Fulbright je na konferenci obeh domov vodnik senatne delegacije in noče sprejeti Domovega predloga za financiranje obeh postaj. Mož je zaverovan v svoj prav, ko kljub svoji široki razgledanosti položaja v satelitskih državah in Sovjetski zvezi ne pozna in zato ne more doumeti vrednosti obeh postaj za prebivalstvo vzhodne Evrope. Upajmo, da ga bo večina Senata le pripravila k sprejemu Domovega predloga ali h kakemu kompromisu, ki bo omogočil nadaljnji obstoj in delo postaj Free Europe in Radio Liberty.

BESEDA IZ NARODA

KAJ
ve
POVEDATI
"stric"
GREGOR?

* NEKAJ O LJUBLJANČANINIH iz njihovih nekdanih predpustnih časov. Ker sem star in že dolgo hodim po svetu, sem tu pa tam marsikaj videl in slišal. In ker smo baš zdaj v dnevnih pusta, naj vam, dragi bralci, nekaj te vrstice povedo, kako se nekdaj v Beli Ljubljani obhajali in proslavljali predpust. To, kar bom tu objavil, je objavil pred kakimi 45 leti neki s kratko "M" podpisani v ljubljanskem "Slovcu". Zanimivo je, kar je v tisti njegovi črtici povedal, ki ji je dal naslov: "Predpust pri starih Ljubljancih".

Kaj pove o tistih starih predpustnih časih? Tole:

"O, predpust, ta čas presneti, ne dela preglavic le nam, ki moramo živeti v dobi štedenja in vseh mogočih redukcij, ne le Prešernu, marveč še mnogo prej je našim prednikom obračal žepe in pripravljali tam gnezdo za pravo pravcato lintversko kačo. Zato in pa od tod pa gotovo tudi ljubljanski mestni grb; pa o tem naj premišljajo dalje naši občinski možje. Starih ljubljanskih mestnih očetov namreč ni obdajala le sama čistost in resnoba. Tudi iz njihovih obrazov so tu in tam izginile gube skrbi in truda za srečo in blagor someščanov. Saj se človek za srečo in veselja preobije, pa se ne bi tudi večne resnobe! Vse ob pravem času!

Tega načela so se držali tudi naši predniki, sladili in olepšali so si življenje še veliko bolj kakor mi navedni, današnji neverniški ljudje; pri obilnem obedu in pri kozarcu sladkega vipavca ali terana so se radi oškodovali za trud in težave svojega svetovalskega dostojanstva.

In kdo bi si mislil — razveseljevali so se kar na rotovžu. Mrkemu, častitljivemu poslopju bi človek danes ne pripisoval, da je bilo pred dve sto leti dostopno tudi za vsakovrstno burko in norčijo. Pa bilo je vendarle tako. Pred pustom so na rotovžu plesali, da se je vse kadirlo, in če so prihajali glumači skozi Ljubljano, so razkazovali svoje umetnosti le na rotovžu.

Bili so pa mestni očetje tudi strogi in neizprosni, posebno če so gledali na prste drugim. (To je razumljivo, če kaj poznamo obnašanja sedanjih politikarjev po svetu in pri nas v ZDA. — Opomba Strica Gregorja.) Celo pobožni so postali. Tako so npr. leta 1562 ukazali g. župan, da se ne bi žalil Bog, deloma pa tudi zato, da ne bi motili poštenega meščana v spanju, da se čez deveto uro pijancem in postopa-

čem ne sme točiti vina. Nikomur naj ne pade v butico, da bi po tej uri še rogovil po mestu, pa najsibo s katerim godalnim orodjem. Za tujce so sicer smele biti gostilne odprte dalj časa, toda zjutraj jih pred pridigo in službo božjo tudi za tujce niso smeli odpreti. Gostilničarja, ki bi dal tujcu ali domačim pred mašo juhe, pelinkovca ali drugega vina, bi hitro in dobro "navili". Še leta 1785 so za 24 ur priprli točajko, ki je dala na nedeljo pred 9. uro godcem vina. Sicer so nekaj popred (l. 1748) gostilniški čas podaljšali za eno uro, vendar so baš takrat zasačili v neki gostilni dva razsajajoč dijaka ob eni uri ponoči. V šoli so enega ob dveh zapodili, drugega so pa vtaknili v luknjo za 8 dni, sicer ne radi pozne ure, marveč zato, ker sta se lotila ponočne straže, eden s kame-njem, drugi celo s pištolo. Iz šole izključeni dijaki so se morali tekom 14 dni odločiti za kako rokodelstvo, ali pa so jih porinili za celo življenje med voja-ke.

Če je pa bilo v veselem predpustnem času katerikoli le prenemirno, je naš magistrat ukazal razigranim meščanom, naj malo odjenjajo, bojijo naj se kazni božje in naj mislijo tudi malo na pokoro. Leta 1568 so, dokler se ne bi časi obrnili na boljše, prepovedali vse svatovščine, botrinje in vse bogate hrupne pojedine.

Da, te pojedine pri drugih! Ko so se pa začetkom 17. stoletja g. mestni očetje na enem samem svojem slavnostnem obedu zabaskali 126 goldinarjev, takrat pa je bilo seveda vse v redu. In tedaj se je za tak denar že nekaj dobilo! Da bodo naše gospodinjte te zadnje dni pustovanja videle, kako so nekoč živeli v Ljubljani, naj jim za sli-ne navedem majhen tržni cenik za omejeni obed. Mestni blagajnik je zanj kupil 67 funtov govedine, funt po dva krajcarja, 12 funtov pljučne pečenke po 2 kr., dva volovska jezika po 8 kr. vsak; pet kozličkov po 26 kr., 4 teleta po 1 goldinar vsako, 56 funtov svinjine po 1 kr. in pol funt, 3 plečeta za 1 goldinar in 6 prekajenih klobas po 2 krajcarja vsaka.

Perutnina je bila malo dražja. Kupil je 6 puranov, za katere je plačal 1 goldinar 2 kr. za vsakega, 7 par kopunov, par po 55 krajcarjev, 3 pare golobov po 12 kr. par. Golobi so bili za stare Ljubljance slaščica. Pojedli so tudi dosti rib in drugega in drugega.

Cevda tudi na zamakanje ni so pozabili. Pili so dvojno vino, terana in vipavca. Terana so popravili 80 bokalov, ki je stal tedaj po 8 krajcarjev bokal. Vipavca so pa stisnili en cel čeber, ki je stal 8 goldinarjev. Cviček so dali pa samo poslom, 20 bokalov, ta je bil zelo poceni.

(Primerjajte, ljudje božji, omenjene cene z današnjimi cenami, koliko bi taka slavnost stala zdaj!) Kaj so ljudje zaslužili v tistih časih? Okrog leta 1601. Obrtniki so tiste čase zaslužili na dan nekako od 12 do 15 krajcarjev. Vendar s tistim zaslužkom si je

lahko kupil 6 do 7 funtov govedine.

Teško si je predstavljati predpustno rajanje brez godbe. Ta je bila veselim Ljubljancem zelo pri srcu. Imeli so nastavljen celo piskače, ki so igrali na grajskem "piskaskem" stolpu. Kadar so ti mestni piskači opravili svoj službeni posel na grajskem stolpu, so godli po hišah in krčmah. Zahtevali so zase celo nekake predprave in dosegli, da ni smelo biti več drugih mestnih godcev kot največ štirje, ki so smeli gosti le tedaj, če so jim "piskači" dovolili.

Godčevski zaslužek je moral biti gotovo dober, ker so predpustom prihajali v mesto celo kmetijski godci, ki pa so se morali oglasiti pri mestnih piskačih in dobiti od mestnega sodnika dovoljenje, sicer so jim gosli pobrali ter jih razbili. Bila je tako velika in trda konkurenca, da so si služili kruh naravnost z vsiljivostjo. Godci so postali namreč predrzni, da so prihajali celo gosti in piskati, kamor jih ni nihče povabil ali povabil za kaj takega. Zato so leta 1795 izdali odlok, da bodo vse tiste godce kaznovali, ki bi prišli gost k svatovščinam brez dovoljenja ženinovega ali nevestinega.

V predmarčni dobi so se Ljubljanci zato, ker se niso smeli baviti s politiko, tem bolj oklenili meščanskega razveseljevanja. Po gostilnah je bilo veselja; cehali so ga pa tako, da je Rus Sreznjevskij, ki je obiskal Prešerna, pisal svoji materi, da tukaj pijejo vino kot vodo. Razen višjih državnih uradnikov, so pred pustom imele plesne večere vse odlične rodbine, maskarade in "bali" pa so se vršili v redutnih dvorinah. Vstopnina je bila 30 krajcarjev. Kdor je prišel v maski, je plačal le polovico. Tudi "strelšče" (Ljudski dom), je takrat videlo marsikaj sijajen bal. Četudi so bili ti plesi dobro obiskani, včasih je bilo na njih nad 500 ljudi, je vendar prireditev nehala običajno o polnoči in so kot nezasišano posebnost objezikovali, če so se razšli šele ob štirih zjutraj.

Središče prepustnega in družabnega življenja pa je bila ljubljanska Kazina, ki so jo ustanovili ob začetku XIX. stoletja. Člani so mogli biti razen "boljših" slojev tudi manjši trgovci in obrtniki, ne pa tudi rokodelci. Leta 1836 so začeli z novo stavbo in jo v dveh letih dozidali; pri kopanju temeljev so našli rimska grobišča in odkrili emonskega patricija, ki se postavlja sedaj v našem muzeju. Pozimi so se v kazenskih prostorih shajali vsak ponedeljek: plesali so, razgovarjali in šalili so se, pili, igrali domino in tombolo in seveda tudi sklepali srčne zveze, da je bilo tudi dokaj ohceti. Seveda — kot se spodobijo za bidermajersko dobo — so šli lepo domov že ob 10. uri. Ker je bilo gledališče radi večerov v Kazini oškodovano s tem, da je bilo slabše obiskano, so ponavadi postavili igralci svojo "darilno mizico". Po dohodkih so mogli Talijini sinovi in hčere sklepali na svojo priljubljenost med občinstvom.

S priljubljenimi zimskimi sestanki je kazinsko društvo pozneje sklenilo nadaljevati tudi poleti. Poleg podturnske graščice so sklenili ustanoviti razveseljevališče, ki so ga 8. junija 1838 otvorili z godbo in umetnim ognjem. Po priljubljenem dunajskem zabavišču so imenovali novi lokal "Tivoli"; ime Belvedere, ki so ga nekateri začeli uporabljati, je bilo kmalu pozabljeno. Tu so bili torej narodki kasnejše "švicarije" in današnjega hotela "Tivoli".

Raz kazinski balkon so še do nedavna obsipali veselo mladež na pustni torek s konfeti, pomarančami in drugimi sladkarijami, ki so jih metali med vrvečo mladino. V današnjih materialističnih časih pa ne pomaga nobeno zijalasto nastavljanje nič. Od nikoder ne prileti zastoj, izživlja naše slovenstvo in naši

da bi bilo kaj prida. Pomagaj in pridobi si sam, če ne, boš tudi na pustno nedeljo lahko pel: "...lani sem bil špeha sit, letos pa zelja..."

— Tako je opisal g. "M" pred 45 leti, kako so praznovali stari Ljubljanci predpuste v starih časih. Zanimivo. Ljudje vseh narodov so imeli in še imajo svoje navade in običaje in nekateri jih še imajo, da se ob go-tovih letnih časih vesele in zabavajo po svoje.

Jaz, stari stric Gregor, vam vsem povem, da se bom, če bom še dihal in tu, zabaval po svoje. Vi vsi drugi se dajte po svoje, dobro se imejte, čuvajte svoje zdravje, pa na Boga ne pozabite in On vas ne bo pozabil!

Stric Gregor

Wm. J. Kennick kandidira za državnega poslanca

CLEVELAND, O. — William J. Kennick, bivši mestni odbor-nik za 23. vardo, je kandidat za državnega poslanca za 18. okraj pri demokratičnih primarnih volitvah 2. maja 1972. Novi 18. je bivši 53. okraj, katerega je zastopal George Voinovich, preden je prevzel mesto okrajnega avditorja. V 18. okrožju je 32. varda, Euclid in Richmond Hts.

W. J. Kennick pravi, da nadaljuje svojo kampanjo za državnega poslanca od predani zaradi tega, ker je takrat dobil 3800 ali 40% vseh glasov in ker je prepričan, da bo gotovo izvoljen, ako bodo Slovenci skup držali in ga vsi volili. Opozarja, da je v Columbusu 100 poslancev, ni med njimi nobenega Slovenca.

Ker je 18. okraj najmočnejši slovenski okraj v Ohio, imajo volivci priložnost izvoliti Slovenca Williama J. Kennicka za državnega poslanca. Kandidat pravi, da se je vedno briga za slovenski napredek in da bo gotovo izvoljen, če se bodo slovenski volivci tudi borili za slovenski napredek.

L. G.

Zahvala in povabilo Dragi njujorški Slovenci!

NEW YORK, N.Y. — Zadnjo prosvetno uro smo morali zaradi slabega vremena preložiti s tretje na četrto nedeljo v mesecu. Telefoni so neverjetno dobro delali. Vsi ste bili o spremembi obveščeni že v soboto. Kasneje Vas je naš župnik pismeno povabil na četrto nedeljo in povabilu ste se odzvali v rekordnem številu. Hvala Vam!

S svojo navzočnostjo ste dali "Fantom z Osme" pobudo, da se bodo še bolj strnili okoli svojega novega pevovodje Franka Kostanjkega in nas še večkrat razveselili z nastopom na naših urah in na samostojnih koncertih. Z navzočnostjo ste se zahvalili Tonetu Osovniku, ki je ves spored pripravil. Navdušili ste g. L. Rupnika in gospo, da sta nam obljubila še priti. In naše stalne sodelavce Helko Puc, Rudija Večerina, Marjanca Jenko in druge pa ste potrdili v dobrem delu, ki ga opravljajo za slovensko stvar v tem našem njujorškem Babilonu. Hvala Vam, res ste vredni naše muje!

Nekdo mi je rekel: "Naša fara je res majna, pa srečna, ker smo vsi edini. Tistih, ki bi mogli delati nerazpoloženo in neenodinstvo, ni blizu. In prav je tako! Kadar začne fara dremati, pa se najde nekdo — poslednji naš novi organist in pevovodja — da jo zdrži in razživi." In res je tako! Vedno znova potrebujemo nekoga, da nas dregne in prebudi. Hvala Bogu, da smo še vedno naši nekoga.

Naše prosvetne ure so se obnesle. Sporedi so boljši in udeležba večja. Vsi vemo danes, da je vsako tretjo nedeljo v mesecu na Osmi prosvetna ura, kjer se izživlja naše slovenstvo in naši

dobri Njujorčani uživajo ob slovenski besedi in pesmi.

Veseli smo vsi, kadar vidimo v dvorani naše dobre veterane Cathy Pavlič, Mary Abe, Jožeta Skrabeta on druge stebre naše fare, pa naše najmlajše Pucove brate, Babnikovo Anči, Burgarjevega Marka in še tiste, ki se niti še ne zavedajo, za kaj gre. Njih jok ali razposajenost je kakor muzika: muzika, ki oznanja, da bo fara še živila, če bomo le mi hoteli.

Prihodnja prosvetna ura bo 19. marca, na Jožefovo.

Ta ura bo posvečena tistemu delu slovenske zemlje, ki mu pravimo Koroško. Manjši del te zemlje leži v Sloveniji, večji del pa leži v Avstriji. Tam se naš narod že stoletja bori za svoj obstoj.

In vendar je bila Koroška zibelka Slovencev!

O tej zemlji nam bodo govorili in kazali slike, recitirali v koroškem narečju in zapeli venec najlepših koroških pesmi naši dobri sosede in prijatelji iz Bridgeporta.

Pridite vsi, ne bo vam žal!

Bridgeportski "Zvon" ne potrebuje med nami nobene reklame. S svojim petjem so naša srca že davno osvojili. Pred kratkim so peli pri njujorški Srbih. Nisem mogel iti. Po nastopu sem telefoniral mojemu najboljšemu prijatelju med Sroi in ga vprašal, kako je bilo. "Stalo Ti kažem, plakao sam, pa i drugi su plakali," tako je rekel. Res, njihovo petje seže v srce in nas osvaja.

Ko so zadnjič peli na naši prosvetni uri, ki je bila posvečena slovenski pesmi, sem opazil, da so bili celo naši najmlajši, tisti po košarah, tiho. Ti so najboljši dokaz, da Slovenec ljubi petje že od zgodnje mladosti.

Na svidenje na prosvetni uri! Dr. Zdravko Kalan

POT DO ZDRAVJA

Čez nekaj let bo zdravilišče na valovih nared za prvo krožno plovbo.

V bremerhavenski ladjedelnici gradijo plavajoče zdravilišče. Ladja z nosilnostjo 20.000 ton bo lahko sprejela 400 potnikov, potrebnih oddelkov in zdravij. V mislih imajo predvsem ljudi z bolnimi dihalni in s kroničnim glavobolom, ki jim zdravniki priporočajo slan morski zrak z jodom.

Na ladji bodo veliki odprti krov, na katerih se bodo bolniki lahko sončili na morskem zraku. Na razpolago jim bo velik plavalni bazen s segreto morsko vodo.

Plavajoče zdravilišče bo opremljeno s sodobnimi meteorološkimi instrumenti. Posebna prednost: ladja bo lahko vselej poiskala podnebje, najprimernejše za zdravljenje stroškov ocenjeni na 30 milijonov mark. Zdravilišče na valovih bo nared za prvo plovbo proti koncu leta 1974.

Odposlanstvo ruske pravoslavne cerkve v Vatikanu

V Vatikan je iz Moskve prišlo odposlanstvo ruske pravoslavne Cerkve za vzpostavitev študijskih zvez med obema Cerkvama. Odposlanstvo vodi nadškof Filater, rektor bogoslovne akademije in semenišča v Zagorskiju pri Moskvi. Do tega obiska je prišlo po posredovanju jezuitskega generala Pedra Arrupeja meseca avgusta lani v Moskvi. Arrupe se je bil zavzel za izmenjavanje profesorjev in bogoslovcev med rusko pravoslavno in katoliško Cerkvijo.

DRAGI ROJAKI IN

ROJAKINJE,

DOPISUJTE V

AMERIŠKO DOMOVINO,

POROČAJTE NOVICE!

AMERIŠKA DOMOVINA

JE VAS LIST!

F. S. FINZGAR:

PREROKOVANA

SLIKE IZ SVETOVNE VOJNE

"Ko bi še pred očetom pre-stala!" je začela razmišljati. Kar takoj si je želela še tega, da ni bilo končano. Vedela je natančno, da se izvrši še ta večer. Zakaj mati ni očetu prikrila nikoli ne besedice.

Golobovka je tudi pogledala na dvorišče z namenom, da njemu takoj razodene vso nesrečo. Ko je pa zagledala Jerneja, se je vrnila v hišo, sedla spet k mizi in začela premišljevat. In vse na široko in na dolgo razpeljano premišljevanje se je končalo vedno in vedno:

"Kaj poreko ljudje? O, vse bi prikuh, aa ni te vojske!"

Družina je že večerjala, ko je prišel Golob, ki je bil židane volje. Sklenil je oobro kupitjo za par mihadin volov. Ves zgovoren je prisedel k mizi in zajel nekatere kratki. Golobovka je bila vesela, da je bil dobre volje, in se je manj bala.

Družina se je hitro razkropila po večerji; tudi Francka je odšla v izbo. Golob je poiskal porcelanko, ki si jo je privoščil le ob izrednih priikah, začel hoditi iz gor in dol in iztrkaval iz nje star pepel.

"Boš videla, to so voliči! Povitega života, pravih kosti — o, to bodo naredili pri nas."

"Ali so bili dragi?"

"E, nič dragi! Denarja nima Cebin, sicer bi jih bil trje držal."

"Koliko?"

"Tega ne povem danes. Jih boš cenila. Se ta teden jih prižene."

"Pa skrivaj," je rekla žena malomarno, se naslonila nazaj pri peči in vzdihnila.

Golob je obstal sredi hiše in prenehal gibati s prsti, ki jih je držal v velikem mehuru, ko je tlačil porcelanko:

"Ali si čemerna danes!"

"Saj sem lahko."

"Kaj pa je?" je Golob pozor-no dvignil glavo.

"I, kaj? Enkrat moraš zvedeti. Čim prej, tem bolje."

Golobovki so začele teči solze po licu.

On je namrščil obrvi, ki so se togotno razceperile nad hudimi očmi. Prestopil je se proti ženi in velevaljoče zahteval:

"Povej!"

Golobovka je začela skozi jok, pokolcevat:

"Ne znori, premagaj se, lepo te prosim—"

On je postal nemiren in zahteval:

"Brž, brž!"

"Francka ni več sama na sebi."

Golobu je padla porcelanka iz rok in se razbila. Z nogo je udaril nanjo, da jo je strl na kosce, planil pred ženo in z očmi buljil vanjo:

"Kaj? Kako? Francka?"

"Danes mi je sama priznala."

Golob je pritisnil pesti ob senca, se okrenil, topotnil še enkrat po ostankih porcelanke in izrgal iz sebe:

"O, peklensko seme! O, pasja hči! Tole nadme! Nadme, ki sem farne cerkve ključar, prvi svetovalec, ki imam dolžnost, da take potepinke preganjam po občini. Ponjo! Zmeljem ga, satana. Ponjo!"

Golobovka je dvignila roke:

"Lepo te prosim, ne znori—"

"Ponjo! Sem z njo!"

Golobovka se je bala hujšega in je odšla po Francko. On je pa hodil po sobi, vihtel pesti, pod težkimi čevlji so škripale črepinje porcelanke.

Ko je Francka stopila za materaljo v hišo, je obstal; široka pleča so bila dvignjena, kri mu je gorela v licih, glava mu je bodla naprej in bruhal je v hčer grdo psokvo.

Francka je padla na kolena in prosila: "Oče, odpustite!"

"Nikoli," je zavpil oče in se-

gel po spušenih kitah hčerinih. Mati je priskočila v obrambo, Francka je planila kvišku in pogledala očeta v obraz. Oče je izpustil kite in si obrisal dlan ob stegno:

"Fej, niti ne primem te ne, cunja! Stran, za večne čase stran od naše hiše!"

"Zbogom!" je rekla Francka in se ovrnila k vratom. Mati je prišla za kljuko in jo ustavila.

Očeta pa je odgovor Francke pograbil. Planil je v kamro, privihral z debelo listnico in jo vrgel hčeri pred noge: "Tu imaš doto, sedaj pa le: mi z Bogom, ti s hudičem in ven, ven!"

Francka je odpahnila mater na vrat, stekla po stopnicah in se zaklenila v izbo.

Mati je tiho zaprla vrata, sklonila se po listnico in jo nesla nazaj v kamro.

Venomer si je otirala solze in, ko je še nekoliko posedela, je ranio nagovorila moža:

"Kaj bi sedaj z njo? Kaj se ti zdi?"

"Jaz sem že opravil. To je pribito in pri nas so ji vrata zapanjena na veke."

Spet sta molčala, dokler ni Golobovka še enkrat poskusila:

"I, po vojski jo pa vzame."

"Tiho in spat pojdi!" je zamolklo zarežal nad ženo Golob.

Mati se je pokropila iz krolepčka in odšla v kamro. Oče je pa hodil in hodil po sobi in črepinje razbite porcelanke so škripale čezdalje tiše.

Ko je Francka zaklenila izbo, je legla ob prižgani luči oblečena na posteljo. Nepremično je zrla v strop, kjer je od majhne svetilke trepetal svetel kolo-bar. Topa, uničena in strta je ležala z enim samim spoznanjem, da je pravzaprav sedaj vsega konec. Slutila je, kaj bo z očetom, ko zve, in se bala. Pripravljena je bila na vse. In vendar, ko je prišlo, je občutila, da ne more vsega tega nositi. Temna misel jo je obletala: Če je že konec, naj je vsega konec. In zazdelo se ji je, da sliši valbljivi šum reke, ki je nekaj streljav od hiše bobnela čez jez. Ali mrzlica jo je spreletela ob tej misli in gorko je občutila, kako ji je Matija zadnjič stisnil roko, kako so mu igralle solze skrivaj v očeh ob slovesu. In Francka je vzdihnila polglasno:

"O, Matija, ko bi ti videl moje trpljenje!" Obrnila se je na postelji, skrla glavo v blazino in se razjokala.

Nato se je dvignila, poiskala papir in začela pisati Matiji pismo na vojsko:

"Pozdravljen od trav"ce zelene do plav'ga neba, od sonca rumenega do moj'ga srca—" je napisala za uvod in mu razodela vse. Potem je s hladnim mirom začela skladati obleko, jo zavezovala v sveženj in se pripravila za odhod. Prijela je sveženj z roko, pa ga spet postavila nazaj na skrinjo in sedla poleg njega.

"Še enkrat bom pokleknila pred očeta," ji je trenutno prišlo na um. Ali prav tako hitro se je dvignil upor: "Nočem. Grem, kamor koli."

Tiho je zavrtela ključ, odprla in prisluhnila. Iz hiše so se še vedno čuli težki koraki očetovi. Naglo je priprla vrata, ugasila svetilko in nato začela tipati po stopnicah. Kadar je oče za trenutek obstal, je obstala tudi ona, dokler se ni neslišno priti-hotapila do vežnih vrat, odri-nila zapah in izginila v noč. Pes pred hlevom je kratko zalajal, pa takoj, dobrikaše se Francki, utihnil.

Ko je oče začul psa, je obstal in prisluhnil. Čudno se mu je zdelo, kaj bi bil pes tako nenadno zabeval in hipoma utihnil.

Novice z "Otoka"

ABERNATH, Vel. Brit. — Zopet moram poročati dve smrti iz slovenske skupine na "Otoku". 16. septembra lani je v Wothingu na južni angleški obali umrla slovenska redovnica č. sestra Deifilia Langus, iz reda Naše ljube Gospe Sionske. Kje ji je tekla zibelka in za njeno starost nisem mogel izvedeti. Morala je biti že precej visoke starosti, saj je že l. 1913 prišla v Anglijo in blizu 60 let marljivo delala v svojem poklicu v Londonu in Findonu, od koder jo je Bog sredi dela poklical k sebi. V Mar-seillesu (Francija) je umrla par mesecev pred njo njena rodna sestra — tudi redovnica.

Na Miklavževo je v jutranjih urah v Haslingden, Lancashire, umrla v hiši svoje hčere, por. Grkman, 84-letna Marija Metelko, vdova po pok. Alojziju Metelku, umrlem v Ljubljani leta 1951. Točno dan pred smrtjo je doživela 84 let. L. 1953 je prišla na kratek obisk k sinu Alojziju in hčerki Mariji, ga. Grkman, nato pa ostala ves čas tu. Marljivo in vestno je opravljala razna gospodinjstva dela pri sinu in hčeri. Ves čas kljub visoki starosti je bila kar dobrega zdravja, le oči so ji nagajale. Pred 10 leti je bila operirana in potem je kar dobro videla. Koncem avgusta je jo zadela delna srčna kap in bila je napol mrtvoudna, da tudi govoriti ni mogla dosti. Koncem novembra jo je zdravnik hotel odpeljati v bolnico, da bi ji odrezali levo nogo, pa je bila za operacijo preslaba. Teden pred smrtjo ji je naš župnik dr. Bergant podelil zakrament za umirajoče in je po velikem trpljenju Bogu vdano umrla. Pogreb je bil 9. decembra ob obilni udeležbi rojakov in domačinov Angležev. Pogreb in sv. mašo je opravil msgr. Kunstelj ob asistenci župnika Berganta in krajevne katoliške duhovščine tam. Na istem pokopališču počiva tudi zelo do-bra, agnila Slovenka ga. Ivanovič Hilda, umrla v avgustu 1966.

Pokojna mama ga. Metelko je bila rojena v Bizoviku pri Ljubljani. Njen soprog g. Alojzij iz Rake pri Krškem — sorodnik prof. Metelke, je bil več let hišnik meščanske šole v Krškem. Par let pred zadnjo vojsko se je vsa družina preselila v Ljubljano in si z marljivostjo, poštenostjo in z globokim zaupanjem v Boga služila vsakdanji kruh. Pokojnica je bila izredno dobrega spomina in kadar sem prišel k njej in Grkmanovim na obisk, mi je mnogo pravila o veselih in žalostnih dogodkih stare Ljubljane. Zivo se je spominjala potresa v Ljubljani na Veliko noč 14. aprila 1895 in kot 7-letna deklica se udeležila z očetom spokorne-potresne pobožnosti na Kongresnem trgu drugi dan. Škof Missia, številna duhovščina, nad 20,000-glava množica iz

Ljubljane in okolice je neprestano molila na prostem na trdih tleh nad 2 uri. Bog ve, ako bi današnji rod toliko časa vztrajal pri pobožnosti. — Obe-ma, č. sestri Deifilia in Metelko-vi mami naj bo lahka tuja zemlja, njih duši naj pa uživata večno plačilo pri Bogu; njih domaćim in svojem pa prav iskreno sožalje.

V nedeljo, 5. decembra, je vse nas v Londonu obiskal dobri svetec Miklavž in vse kar bogato obdaroval. Takrat se je v "Našem domu" vršila misijonska tombola, katere je prinesla misijonom na Madagaskarju 40 funtov šterlingov gotovine. Gotovo sta bila Bog in naša misijonarja tega daru zelo vesela in Bog bo vse to bogato poplačal.

7. decembra je prišel na pomoč za Božič msgr. Kunstelj in obiskal več krajev, kjer je nek-daj deloval med rojaki tu. Namen je imel še tri tedne bivati tu, toda tragična smrt na Novo leto letos č. g. Prijatelja Frančeka v Frankfurtu, Nemčija, je preprečila njegovo nadaljno bi-vanje tu.

Božič je bil izredno lep, tih in miren, kar že dolgo let ni bilo tako. Vreme je bilo zelo mirno, suho in na Sveto noč in na sam Božič kar pomladansko toplo. Bojim se, da se ne bi izpolnil star pregovor: "Zelen Božič, bela Velika noč". Cerkve so bile natrpano polne pri polnočnici in na Sveti dan je bilo veliko mladine in skoro vsi so pristopili k sv. obhajilu. Seveda so bili tudi obratni slučajji, katerim so dne-vi Božiča podobni pustni moriji. Kar je pa dobro mislečega, trdno vztraja pri svojih starih krščanskih značajih. Mladina je v več krajih prav marljivo delovala pri nabirki za reveže in dosegla prav lepe uspehe.

Slovenci smo imeli polnočnico pri gostoljubnih Ukrajincih v Bedfordu in v Londonu v "Našem domu". Drugi so se pa pridružili številnim vernikom v katoliških cerkvah, kjer žive. Ko sem čez praznike obiskoval naše ljudi, so me povsod pozdravljale jaslice.

Novo leto je ves "Otok" praznoval v domači tihoti in miru. Vse si je želelo drug drugemu "veselo, srečno novo leto". Bog daj, da bi bilo. Toda znaki niso preveč rožnati. Po Božiču se je izredno visoko dvignila brezposelnost in število presega nad 1 milijon. Vlada si na vse načine prizadeva rešiti vse to, a sedaj, v zimskih mesecih, je vse to težko izvedljivo. Brezposelnosti dobijo trenutno kar zadostno podporo, čeprav bi raje vsak delal, kot pa prosjačil. Upa vse na izboljšanje v pomladnih mesecih. Je slična pesem te dni po vsem svetu. Tehnika prinaša s seboj tudi porazne posledice. Škof Missia, številna duhovščina, nad 20,000-glava množica iz

10 delavcev, sedaj isto delo opravi s strojem samo ena delovna moč, drugih 9 ostane na cesti brez zaslužka. Produkt ni radi tega nič cenejši, plačo, katero bi dobil delavec, požre stroj. Stroj naj bo človeku pomočnik pri težkem, nevarnem delu in ne njegov tekmeč in izkoriščevalac.

9. januarja je nastopila po vsem "Otoku" stavka rudarjev. Unija rudarjev zahteva 40% povvišice, National Coal Board ponuja samo 7%. Strajk proti nad-uram in sobotnemu delu se je začel že 1. novembra lani in tako je bil "Coal Board" pravčasno opozorjen.

Pristop Vel. Britanije v Skupni trg je postala resnica. Trenutno ekonomsko nima Vel. Britanija velike koristi, toda ko se bodo vsi računi uredili in cene vsemu stabilizirale, se bo začelo zboljšanje in uspeh. Britanski potrošnik bo moral žrtvovati nad 1 bilijon šterlingov, kar ni malenkost. Trenutno ni druge pomoči. Tega se tudi opozicija dobro zaveda. Javno sicer protestira, toda za kulisami pa z roko v roki pomaga vladi za izvedbo te velike zamisli. Britanski izdelki vseh vrst industrije so vsi prvega razreda in se bodo naglo uveljavili in dobro prodali na mednarodnem trgu. Britanci bodo morali bolj resno pri-jeti za delo, se bolj prilagoditi novim razmeram in navadam Evrope, čeprav bo večkrat težko. Zapadna Evropa je tudi do-bro založena z raznim blagom in razumljivo, da vsaka država članica Zapadne Evrope bo branila in ščitila svoje interese. Ako bo vladalo pravo razumevanje in medsebojno spoštovanje pri izmenjavi produktov, bodo polagoma odpadle vse carinske ovire in potrošniki bodo dobili lažje in po nižji ceni artikel, katerega je moral od sosedu prav židovsko plačati, sosed pa potrebstine, katere je moral tudi od njega kupil po nižji ceni, potrebstine, katere je moral preje plačati po visoki ceni. Ustvarila bi se velika mednarodna močna enota, v kateri bo izginil ekstremistični nacionalizem in mali narodi bodo dobili v tej skupnosti najboljše jamstvo za svoj obstoj. Vsa ta velika skupna, močna edinica bo trden, odporen zid, kateri bo lahko kljuboval slehernemu napadu sovražnika od zunaj in znotraj. Bog daj vso srečo, modrost in uspeh tej veliki človekoljubni zamisli. Vsi veliki, dobro misleči nesebični možje po-vojne Evrope: Adenauer, De Gasperi, Schuman so z velikimi napori in žrtvami položili temelje tej skupnosti in smo lahko prepričani, da vse to bo rodilo bogat, zdrav sad.

V severni Irski še vedno pa-dajo na obeh straneh uboge, nedolžne žrtve in njih število narašča iz dneva v dan, enako o-pustošenje zgradb in javnih na-prav. Napadeni so ubogi vojaki,

kateri kar mirno in dostojno vrše svojo dolžnost. Če frče proti njim svinčenke, je razumljivo, da odgovore na isti način. Ako bi bili tam na straži bivši SS, bi bil kmalu mir. Res bi bilo najboljše, da se ves irski otok združi v skupnost in priključi — podredi Dublinu. Tega se vsi trezni, pametni v Londonu in Dublinu dobro zavedajo, a je vmes neka klika, katere ovira ves sporazum.

Povzročena je pa na vsem področju severne Irske tolikšna materialna škoda, da si jo London in Dublin branita sprejeti pod svojo streho in zaščito. Bog daj kmalu konec tem žalostnim razmeram.

(Dalje prihodnjici)

Vesti iz Slovenije

Dodaten zaslužek v Kanižarici

V kanižarskem rudniku so se lani odločili za stransko produkcijo, da bi imeli dodaten zaslužek in da bi na lažjih delovnih mestih zaposlili rudarje, ki na-pornega dela na zmorejo več. Ker je tamkaj precej marmorja, so se odločili za izdelavo vezanih marmornatih plošč, ki so u-porabne za oblogo tal in sten, pa tudi za fasade. Na uvoženem stroju so prvi poskusi uspeli, sedaj povečujejo obratne pro-store, ker so nakupili še nekaj strojev. Ob začetku gradbene sezone pa bodo že delali v eni izmeni, če pa bo povpraševanje jo izdelku večje, bodo uvedli še delo v dveh izmenah.

Povečana proizvodnja

V lanskem letu se je industrijska proizvodnja povečala za 9,2%. Najbolj je porasla proizvodnja v industriji nafte in njeni predelavi, in sicer za 22%, sledi elektroindustrija z 21%, gradbeni material za 19%, kemična z 17%, živilska z 15%, zaostala pa je predvsem zaradi suše proizvodnja električne energije in sicer za 9% ter barvasta metalurgija, ki je padla za 7%.

Obilo praznih mest

Na primorskih sodiščih in to-žilstvih je nezasedenih okoli 70 mest, to pa seveda povzroča hude zaostanke pri reševanju zadev. Na sestanku v Lipici so pravniki ugotovili, da ni nikakršnih možnosti za odpravo te pomanjkljivosti, ker ni interesov. Krivda leži na oblasteh, ker so plače prenizke, razen tega ni na razpolago stanovanj v krajih, kjer so prazna mesta.

Združitev delavskih unij v Italiji običala

RIM, It. — Lani so se tri glavne delavske unije Italije, komunistična, socialno-demokratska in katoliška sporazumele, da se bodo med seboj pove-zale za lažje doseganje skupnih delavskih ciljev. Združitev naj bi bila izvedena najkasneje v prihodnjem januarju.

V pičlih nekaj mesecih se je položaj v Italiji bistveno spre-menil in Italijanska delavska unija, v kateri so povezani v glav-nem pripadniki socialne demo-kracije med italijanskim delavstvom, je izjavila, da je čas za združitev delavskih unij prezgo-den. Njeno članstvo cenijo na milijon in pol.

Italijanska glavna delavska konfederacija, v kateri so pove-zani komunisti in socialisti, naj bi imela okoli 5,3 milijonov član-ov, Italijanska konfederacija delavskih sindikatov, v kateri je v glavnem katoliško delavstvo, pa okoli 2,4 milijone.

Sodijo, da se je zveza social-nih demokratov odločila proti združenju v tem času, ker spo-znava nevarnost takega koraka za bodočnost italijanskega delavskega gibanja pa tudi itali-janske politike. Na eni strani ji ni prav, da Komunistična parti-tija še vedno odločilno vpliva

na levičarske delavske unije, na drugi strani pa čuti, kako naraščajo neofašistični delavski sindikati.

Makarios bo dovolil ZN nadzor nad orožjem

ATENE, Gr. — Predsednik Ciprske republike nadškof Makarios je, kot poročajo tu, sporočil grški vladi, da bo dovolil četam ZN, ki varujejo na otoku Cipru mir med Grki in Turki, nadzor nad orožjem, ki ga je kupil na Češkoslovaškem in ga v letošnjem letu spravil na Cip-per.

Predsednik je nabavil to orožje, da bi opremil sebi zveste ljudi, ki naj bi mu služili za varnost in oporo proti 12,000 možem uradne straže, ki ji pove-ljujejo nekdanji grški častniki in je zato tudi bolj poslušna grški vladi kot ciprski.

Med Makariosom in grško vlado je prišlo do spora, ker se Makarios ne vnema več za zdru-žitev Cipra z Grčijo in ne mara priznati Aten za vodnika tudi ciprskih Grkov. Atene bi se rade Makariosa, kot ta sumi, zne-bile, da bi se nato lažje pogovo-rile z Ankaro o poravnavi spora med grškimi in turškimi prebi-valci Cipra. Na otoku živi nam-reč okoli 450,000 Grkov in okoli 120,000 Turkov.

Navezana na tovarnjake

DETROIT, Mich. — V naši deželi je okoli 25,000 naselij, ki so v pogledu tovarnega prometa vezana izključno na tovarne avtomobile.

Ženske dobijo delo

Gospodinjstva pomočnica
Iščemo izkušeno, zanesljivo pomočnico za ob četrtkih ali petkih, na Cleveland Heightsu. Kličite 932-7763

(46)

MALI OGLASI

Hiša naprodaj

Bungalow, 4 sobe in kopalnica spodaj, 3 sobe zgoraj, za dohodek vse prenovljeno, v fari Marije Vnebovzete. Se lahko takoj vse-lite. \$15,900. 371-5343

(48)

Stanovanje išče

Slovenska upokojenka išče eno ali dvosobno stanovanje s kuhinjo, zgoraj, blizu Sv. Vida. Kličite 431-1648

(46)

Hiša naprodaj

Dobra 2-družinska, 5-5, prava cena za hitro prodajo, na 1251 E. 74 St. Kličite po 4. uri 845-1912 in vprašajte za Mary.

(47)

Naprodaj

Sivalni stroj, Singer znamke za popravljati čevlje \$25. Kličite 481-4175

(46)

Hiša naprodaj

V Collinwoodu, 2-družinska, 5-5 in kopalnici, vsa podkletena, v dobrem stanju. Cena ugodna. Kličite 944-8073

(3,6,10 mar)

Priatelj's Pharmacy

IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA ZA RACUN POMOČI DRŽAVE OHIO ZA OSTARELE
AID FOR AGED PRESCRIPTIONS
St. Clair Ave. 361-411

Išče sobo

Moški v pokoju išče sobo s hrano; ne kadi in ne pije. Plača do \$30 tedensko. Kličite od 7. do 9. zj. ali zvečer po 8. uri 631-3307.

(48)

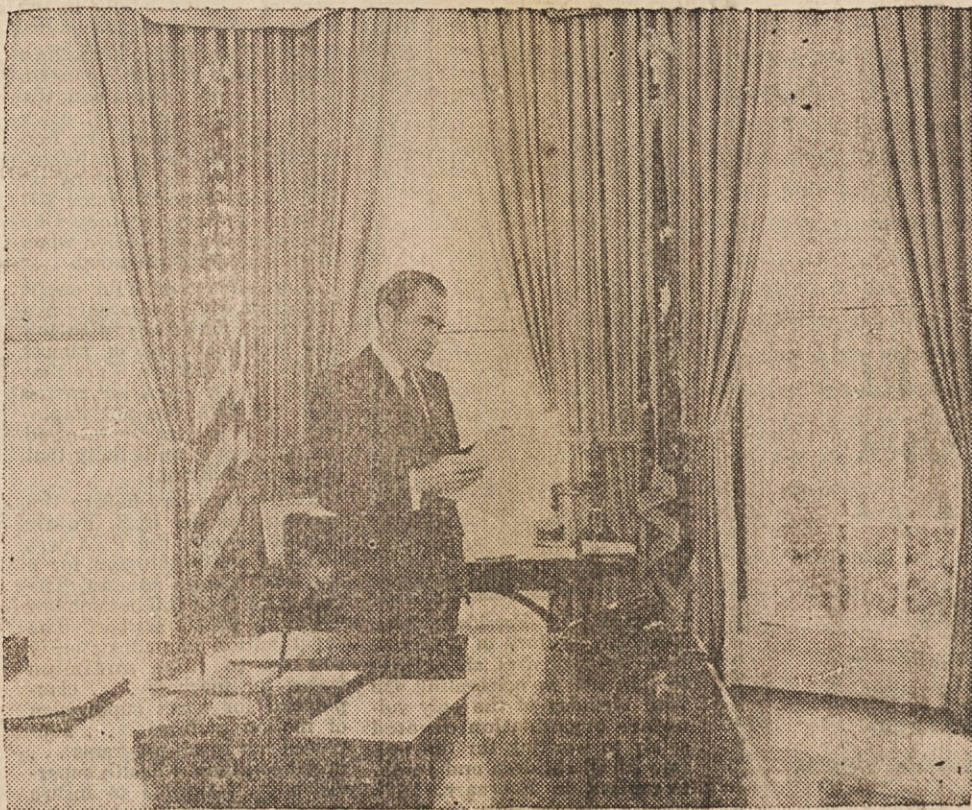
Sobe se odda

Tri opremljene sobe se odda upokojujencem, mirnim na Waterloo Rd. Kličite naš urad 431-0628 za naslov.

(47)

Zgubljena kuverta

V neposredni bližini Sv. Vida je bila zgubljena kuverta s filmskimi negativi in podobica-mi pok. Josepha Salomona St. Kdor jo je našel naj kliče 361-5587.

ČLOVEK REDA — Predsednik ZDA R. M. Nixon je človek reda, kot kaže njegova pisalna miza v Beli hiši na tej uradni sliki. Brez reda, načrtov in sistema je težavne naloge težko uspešno reševati.

MATIJA MALESIC:

KRUH

POVEST SLOVENSKE KRAJINE

"V tem, da govorite lepe besede, v srcu pa drugače mislite! Hočem reči: v tem, da govorite vsaki... Ne vsaki... Samo nekaterim... Tistim, ki... ki..."

"... ki so mi všeč..."

"Čakajte, da izgovorim!"

"Ne zamerite, hotel sem pomagati, da bi našli pravi izraz."

"Pa ni pravi! Danes govorite meni lepe besede, lansko leto ste jih govorili drugi, k letu jih govorite tretji. To sem hotela reči."

"Zares, skušnje! Vdam se!"

Šolnik se razigrano smeje. "Lažnik sem — pa niti ne vem, zakaj."

"Saj nisem rekla, da ste lažnik!"

"Skušnje imate! Govorim drugače ko mislim — to se pravi lagati, ali ne?"

"Nalašč preobračate po svoje!"

"Vi šele, Vi!"

Lina vidi, da je šolniku hudo.

"Ne smete vsega tako dobesedno razlagati, učeni gospod šolnik."

"Boli me, da tako sprejemate moj šopek."

"Saj sem Vam hvaležna zanj! Gospodom pa je treba včasih pokazati, da... da..."

"Kaj?"

"Reči..."

"No?"

"Domišljali bi si..."

"Kaj vendar?"

"Mislili bi, da smo me ženske..."

"No, kakšne?"

"Poštene smo!"

"Ali sem kedaj dvomil o Vaši poštenosti?"

"Ponosne smo!"

"Visoke, kajne?"

"Pa naj bo po Vašem! Vsak ne more do nas."

"Ali govorite zopet iz skušnje?"

Lina ne odgovori. Zagoneten blesk zažari v njenih očeh, hudomušen smehlaj zaigra na njenih ustnicah.

Solnik vidi, da mu Lina nekaj prikriva. "Visoko ste, gospodična Lina, in daleč je do Vas..."

"In še dlje do očetovega imenja!"

Solnik prebledi. "Gospodična Lina, čemu to?"

"Kar tako! Človek bere, bere, in marsikaj mu pride pri branju na misel." Lina vidi, da trpinči šolnika. Njegov nemir ji vzbuja veselje. Ne boš, učeni šolnik, govoril z Ritoperjevo Lino ko s svojimi šolarkami! Lina je bila v Kiseku! Dober si, prijazen si, ljubezniv si, mlad si, lep si, šolnik si — z Ritoperjevo Lino pa boš govoril drugače ko s kmečkimi dekleti. Tudi boš z Ritoperjevo Lino govoril drugače ko govoriš z učiteljicami, ki nimajo dote.

"A čemu govorite o očetovem bogastvu?"

"Ker čitam v tej knjigi, kako je bila Eleonora nesrečna, ker so jo poročili z Ervinom, ki jo je vzel le radi njenega bogastva."

Ljubil je njeno bogastvo, nje same pa ne! O, le trpi, lepi šolnik!

"Tako daleč ste že?" Siloma se hoče šolnik pomiriti in kazati ravnodušnost.

"Jutri mi prinesete drugo knjigo, kajne! Glejte, samo toliko imam še branja za ves današnji dan in ves večer." Lina lista po knjigi. Iz knjige moli konček pisma. Šolnik bere: Jezero v ročicah pozdravov Ti popošilja Geza.

"Jutri dopoldne ne bom imela berila."

Vpraševaje, ko da je ne ume, gleda šolnik Lino.

Lina opazi pismo, ki moli iz knjige. Zdrzne se, potisne pismo v knjigo. V zadregi je.

"Ali mi prinesete jutri drugo knjigo?"

"Da, da, prinesem!" Ko da ne ve, kaj govori, zveni šolnikova beseda.

Solnik je nemiren in raztresen in ne more govoriti lepo in zbrano. Lina bi pa prav danes rada, da govori, govori lepo in mnogo.

Čakaj, mladi, lepi šolnik! Le bodi nemiren in raztresen! Le trpi.

Deseto poglavje.

POZDRAVI IZ SLOVENSKE KRAJINE

Dragi mož! Samo da si zdrav! Ker vemo, da misliš na nas tam daleč, nam je čakanje do jeseni lažje. Podnevi moram večkrat pripovedovati deci povest o belem kruhu, ki spi tam daleč, kjer je atek. Ko zamaknjene glečajo oči najinih malčkov in pozabljajo, da so me prišli prositi kruha — četudi črnega —, in se porazgubijo po vasi. In zvečer, kadar ne morejo zaspati, jim pripovedujem vedno znova povest o belem kruhu, ki ga služiš tam daleč, daleč, kjer je kruh doma. Margitka včasih vzdihne in meni, da bi bilo najlepše, če bi se zjutraj zbudila in bi bila že jesen in bi se vrnil naš atek in prinesel bele pogače. O, kako te imajo radi otroci in kako težko te pričakujejo! In ne vedo, koliko trpis zanje!

Hiša, ki jo zida Ritoper, je cel grad. Deca stika okoli stavbe. Priznati ti moram, dasi sem mislila molčati: Stefanček pomaga pri Ritoperjevi stavbi. Ritoper mu je mimogrede omenil, da bi mogel po malem nositi opeko na zidove, ker je tako učen in poskočen. Ni mi dal miru, dokler mu nisem dovolila. Za sol zasluzi Stefanček. Včasih ob sobotah, ob nenedeljah prinese domov kos rženega kruha, ki mu

ga skrivaj stisne pod suknjič Ritoperka. O, kako planejo po kruhu! O, kako imam rada svojega Stefana, ki misli, da je tudi junak ko tisti v povesti o belem kruhu, in se sam ne dotakne kruha. In je vesel, ko vidi, kako se vesele bratci in sestrice kruha. O ta moj mali Stefanček, ki hoče biti velik in tebi enak! — Težko, težko mi je sedaj, ko ni še zelenja v ograjčku in krompir niti še cvete ne na njivi. Kravica ima za silo mleka — ali k mleku hočejo žgancev. Moke pa ni.

Bodi zdrav! Mislimo nate in težko čakamo, da se vrneš!

* * *

Andraž prinese Ritoper pismo:

Ljubi sin!

Kako sem vesela tvojega pisma! Vsak dan mi ga mora lonka podvakrat, trikrat prebrati. Dan in noč se bojim zate. Edini si mi na svetu in vse si mi na svetu.

Andraž, le ne skrbi zame, ni mi težko. Ritoper zida hišo, veliko in lepo hišo, cel grad. Pomagam včasih pri mešanju ometa in zaslužim toliko, da nisem lačna.

Sinko moj ljubljani, ne veš, kako težko čakam jeseni in tvoje vrnitve!

Pazi se mi, sinko!

Ura tiktaka na steni in mi pripoveduje, da moj Andraž živi in je zdrav.

To pismo piše Šiftarjeva Ilonka, ki te pozdravlja. Pozdravlja tudi druge, ki so s teboj.

* * *

Veren ne vzdrži, da bi takoj ne prebral pisma. Ko na ovinku Andraž obrača konja, pozabi obrniti plug, raztrga ovoj in bere, bere.

Andraž pograbi priliko. Stopi pred konja in bere pismo.

Ritoper godrnja.

Veren veli Andražu, naj požene konja in naravna plug. Andraž prime z desnico za vajeti priročnega konja, z levico drži pismo in ga bere. Veren drži le z desnico za ročico, v levici drži pismo in ga bere. Kohnja vodita Andraža in vlečeta plug, ki vodi Verena. Konja gresta, kakor se

V VIETNAMU JE BILA — Lezlie Dalton je bila s skupino Boba Hope v Južnem Vietnamu. Po povratku je dejala, da se očitno vojskovanje za Ameriko bliža tam koncu.

jima poljubi. Telo Andraža cinca ob konjih, telo Verenovo stopica za plugom, misli so jima tam daleč, daleč v Slovenski Krajini, tam na Goričkem.

Ritoper se zaklinja, da ne izroči delavcem nikdar več pisem med delom.

Ivan ne vzdrži. Vrže vajeti na vrat priročnemu konju, vrže bič proti Horvatu in steče po svežih brazdah proti Ritoperju.

"Dajte mi pismo!"

"Tako?! Pismo je glavno — delo, delo je postransko! Še kdaj razdelim pisma med delom!"

"Dajte mi pismo!"

"Glej, Horvat stoji! Da bi vsaj popazil na konja!"

* * *

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Dajte mi pismo!"

"Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!"

"Nimate pisma zame?" Ivanov glas trpeteta.

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)

(Da ga tudi imam, ti ga ne dam med delom!)

"Nimate pisma zame?"

"Da ga tudi imam..."

Ivan priskoči, prime Ritoperja za ramo in ga strese, da zacina palirjeva glava ko solčna roža v viharju. "Nimate pisma zame?"

"Kaj si ponorel?" Ritoperju pohaja sapa.

"Pismo mi dajte!"

"Nimam ga!"

"Kako?... Nimate ga?"

"Nimam!"

(Dajte mi pismo!)